

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA HDZ-a**

Klasa: 022-03/15-01/34

Urbroj: 6532-1-15-01

Zagreb, 9. rujna 2015.

**PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA
gospodinu Josipu Leki**

**Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o stečaju potrošača, drugo čitanje, P.Z.
br. 811**

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13) na Konačni prijedlog zakona o stečaju potrošača, drugo čitanje, P.Z. br. 811 podnosimo sljedeće amandmane:

Amandman I.

Poziva se predlagateljica da dopuni članak 2. Zakona definicijom „poštenoga potrošača“.

Obrazloženje

člankom 4. stavcima 2. i 3. određeno je tko se smatra „potrošačem“, ali nigdje nije određeno koga se smatra „poštenim potrošačem“ (iz članka 2. stavka 1.), dok je čl. 2. st. 2. određeno da „poštenje potrošača utvrđuje sud“. Međutim, zakonom nisu određena mjerila, što će sud cijeniti od potrošačeva ponašanja kao poštenje ni čime će prevagnuti ocjenu da je potrošač pošten ili nepošten. Ovakvom odredbom jednostavno se ostavlja prevelika diskrecijska ocjena sudcu pojedincu općinskoga suda što će rezultirati velikom razlikom u primjeni, tj. nejednakošću pred zakonom, što je zabranjeno Ustavom, i nejednakošću sudske prakse.

Ustaljena je praksa Europskoga suda za ljudska prava i Ustavnoga suda RH da zakon, da bi bio zakon, mora zadovoljavati sljedeće nužne uvjete: „Prvo, zakon mora biti svima dostupan na odgovarajući način: građaninu mora biti **omogućeno saznanje** o tome što je pravno pravilo koje će se u danim okolnostima primijeniti na dotični slučaj. Drugo, norma se ne može smatrati ‘zakonom’ sve dok nije formulirana s **dovoljnom preciznošću** da građaninu omogući usklađivanje njegova ponašanja: mora mu se omogućiti – ako je potrebno, uz odgovarajući savjet – **da predvidi**, do stupnja koji je razuman u danim okolnostima, **posljedice** koje određeno postupanje može povući za sobom. Te posljedice moraju biti predvidljive s apsolutnom izvjesnošću.“ (Presuda *Sunday Times protiv Ujedinjenoga Kraljevstva* od 26. travnja 1979., § 49). To je shvaćanje prihvatio je i preuzeo i Ustavni sud Republike Hrvatske te ga je više puta to

ponovio (točka 19.5. Odluke U-I-659/1994 od 15. ožujka 2000. – NN 31/00; Rješenje U-I-4433/2007 od 19. lipnja 2009. – NN 77/09; točka 12.2. Rješenja U-I-769/1998 od 29. rujna 2010. – NN 117/10; točka 16. Odluke U-III-1/2009 od 3. studenoga 2010. – NN 126/10; točka 5. Odluke U-I-722/2009 od 6. travnja 2011. – NN 44/11). To se u judikaturi ističe nebrojeno puta. Primjerice, prema točki 35. Presude Europskoga suda za ljudska prava u predmetu *S. W. protiv Ujedinjenoga Kraljevstva* od 22. studenoga 1995. i točki 12. Odluke Ustavnoga suda RH U-I-448/2009 od 19. srpnja 2012. (NN 91/12), pojam zakon „podrazumijeva kvalitativne zahtjeve, posebno pristupačnost i predvidljivost“. U točki 24. Odluke U-III-5807/2010 od 30. travnja 2013. (NN 57/13) Ustavni sud podsjeća da je „predvidljivost kao sastavni dio vladavine prava pretpostavka za izgradnju povjerenja u sustav“, a to znači da „učinci svakoga zakona ili drugoga propisa moraju biti jasni odnosno da moraju biti formulirani dovoljno precizno kako bi omogućili svakom adresatu da s njima pravodobno uskladi – ako je potrebno, uz stručnu pravnu pomoć – svoje vlastito ponašanje.“ U europskom pravu je ustaljeno da „doseg pojma predvidljivosti ovisi u velikoj mjeri o sadržaju propisa o kojem je riječ, o području koje taj propis pokriva te o broju i svojstvima njegovih adresata...“ (Europski sud za ljudska prava, Presuda *Soros protiv Francuske* od 6. listopada 2011., Zahtjev br. 50425/06, točke 52 i 53).

Amandman II.

U članku 5. stavcima 1. i 3. riječ „insolventan“ zamjenjuje se riječima „nesposoban uredno podmiriti dospjele novčane obveze“.

Obrazloženje

većina hrvatskih građana nema rječnik stranih riječi, nije završila studij ekonomije, nema klasičnu naobrazbu pa ne zna i ne mora zna značenje tuđice insolventan. Osim toga, solventan je pridjev koji u kemiji znači „koji je sposoban rastvoriti, otopiti neke spojeve (u tekućini)“, pa uporaba njegove osnove nije jednoznačna.

Amandman III.

Poziva se predlagateljica da dopuni članak 10. stavak 4. točku 2. Zakona određenjem istovrijednosti stručne spreme za obavljanje poslova posrednika.

Obrazloženje

Ni iz obrazloženja, a posebno ne i same odredbe, ne može se jednoznačno zaključiti može li posrednik biti osoba „koja ima završen diplomski svučilišni studij“, tj. koja je diplomirala prema prijebolonjskom sustavu, ili su akademski građani koji nisu stekli nikakve ECTS-bodove isključeni od toga da postanu posrednici. Dvojba je pojačana činjenicom da se u članku 33. stavku 1. točki 2. navodi nazivlje „završeno visoko obrazovanje“, koje je postojalo prije studiranja prema Bolonjskom procesu.

Nadalje, nije jednoznačno određeno na koga se odnosi da mora biti studij „iz područja ekonomije ili prava“: na sve koji su stekli diplomu prije Bolonje (a u tom slučaju: ako su

diplomirali bilo koji smjer na ekonomskom ili pravnom fakultetu?), na sve koji su završili diplomski sveučilišni studij s 300 bodova ili samo na polaznike stručnoga studija koji su stekli 180 bodova i više?

Amandman IV.

Poziva se predlagateljica da dopuni članak 10. stavak 4. točku 4. Zakona određenjem „dostojnosti“ za obavljanje poslova posrednika.

Obrazloženje

Člankom 10. stavkom 4. propisuju se uvjeti koje mora imati posrednik. No, formulacija da to „može biti fizička osoba koja je dostojna za obavljanje poslova posrednika“ (točka 4.) previše je fluidna, odnosno ne znači ništa konkretno. Zakonodavcu se predlaže da ozakoni mačka u vreći i potakne pravnu nesigurnost oko osobina koje mora imati posrednik. Ministar pravosuđa se člankom 10. stavkom 5. ovlašćuje da propiše „uvjete za dobivanje dozvole za obavljanje poslova posrednika“, ali ministar nije ovlašten tumačiti zakonsku kategoriju da posrednik mora biti „dostojan“. Odgovornost je predlagatelja da odredi što smatra „dostojnošću“. Ostavljanjem pravne praznine o toj bitnoj činjenici onemogućava se ujednačena primjena zakona i ugrožava načelo zakonitosti zakona i jednakosti pred zakonom.

Zakon, kako bi bio zakon, mora, prema ustaljenom shvaćanju Europskoga suda za ljudska prava i Ustavnoga suda RH, zadovoljavati sljedeće nužne uvjete: „Prvo, zakon mora biti svima dostupan na odgovarajući način: građaninu mora biti **omogućeno saznanje** o tome što je pravno pravilo koje će se u danim okolnostima primijeniti na dotični slučaj. Drugo, norma se ne može smatrati ‘zakonom’ sve dok nije formulirana s **dovoljnom preciznošću** da građaninu omogući usklađivanje njegova ponašanja: mora mu se omogućiti – ako je potrebno, uz odgovarajući savjet – **da predvidi**, do stupnja koji je razuman u danim okolnostima, **posljedice** koje određeno postupanje može povući za sobom. Te posljedice moraju biti predvidljive s apsolutnom izvjesnošću.” (Presuda *Sunday Times protiv Ujedinjenoga Kraljevstva* od 26. travnja 1979., § 49). To je shvaćanje prihvatio je i preuzeo i Ustavni sud Republike Hrvatske te ga je više puta to ponovio (točka 19.5. Odluke U-I-659/1994 od 15. ožujka 2000. – NN 31/00; Rješenje U-I-4433/2007 od 19. lipnja 2009. – NN 77/09; točka 12.2. Rješenja U-I-769/1998 od 29. rujna 2010. – NN 117/10; točka 16. Odluke U-III-1/2009 od 3. studenoga 2010. – NN 126/10; točka 5. Odluke U-I-722/2009 od 6. travnja 2011. – NN 44/11). To se u judikaturi ističe nebrojeno puta. Primjerice, prema točki 35. Presude Europskoga suda za ljudska prava u predmetu *S. W. protiv Ujedinjenoga Kraljevstva* od 22. studenoga 1995. i točki 12. Odluke Ustavnoga suda RH U-I-448/2009 od 19. srpnja 2012. (NN 91/12), pojam zakon „podrazumijeva kvalitativne zahtjeve, posebno pristupačnost i **predvidljivost**“. U točki 24. Odluke U-III-5807/2010 od 30. travnja 2013. (NN 57/13) Ustavni sud podsjeća da je „predvidljivost kao sastavni dio vladavine prava pretpostavka za izgradnju povjerenja u sustav“, a to znači da „učinci svakoga zakona ili drugoga propisa moraju biti jasni odnosno da moraju biti formulirani dovoljno precizno kako bi omogućili svakom adresatu da s njima pravodobno uskladi – ako je potrebno, uz stručnu pravnu pomoć – svoje vlastito ponašanje.“ U europskom pravu je ustaljeno da „doseg pojma predvidljivosti ovisi u velikoj mjeri o sadržaju propisa o kojem je riječ, o području koje taj propis pokriva te o broju i

svojevremena njegovih adresata...“ (Europski sud za ljudska prava, Presuda *Soros protiv Francuske* od 6. listopada 2011., Zahtjev br. 50425/06, točke 52 i 53).

Amandman V.

U naslovu iznad članka 11., u članku 11. stavku 1. i 2. riječ „evidencija“ zamjenjuje se riječju „očevidnik“.

Obrazloženje

Općeprihvaćena i širokom krugu razumljiva domaća riječ „očevidnik“ u elektroničkoj tražilici *Narodnih novina – Službeni dio* pojavljuje se u 1127 akata. Očevidnik je prevedenica za međunarodnicu evidencija. Kraj postojanja prihvaćene domaće riječi, nema razloga za uporabu tuđice. Većina hrvatskih građana nema rječnik stranih riječi, nema klasičnu naobrazbu pa ne zna i ne mora zna značenje tuđice evidencija. Osim toga, u Konačnom prijedlogu zakona, u članku 14. stavku 1., članku 24. stavku 3., članku 25. stavku 4. (2 puta), stavku 5., članku 54. stavku 2. i članku 56. stavku 1. retku 5. navodi se riječ „očevidnik“ pa nije jasno, ni pravno prihvatljivo da se za isti generički pojam u istom propisu rabe dva različita pojma. Ako se razlikuju, predlagatelj zakona u tom je slučaju obavezan navesti razdvojeno značenje između očevidnika i evidencije, te u čemu se oni razlikuju da se u istom aktu pojavljuju oba. Pravni jezik i zamisao propisa zahtijevaju dosljednost.

Amandman VI.

U članku 27. stavku 3. briše se riječ „ne“.

Obrazloženje

Žalba je po definiciji „*univerzalan* pravni lijek protiv prvostupanjskih nepravomoćnih presuda svih sudova, *redovit* – jer sprječava pravomoćnost; *devolutivan* – jer o njemu meritorno odlučuje viši sud; u pravilu *suspenzivan* – jer odgađa ovršnost i djelotvornost napadane odluke; *dvostran* – jer se mora dostaviti protivnu na odgovor i *samostalan* – jer se o njoj odlučuje neovisno o drugim pravnim lijekovima“ (Siniša Triva – Mihajlo Dika, *Građansko parnično procesno pravo*, sedmo izdanje, Zagreb, 2004., str. 672–673.).

Člankom 18. *Ustava RH* propisano je: „(1) Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvoga stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom. (2) Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita.“

Nasuprot i jasnoj ustavnoj odredbi i udžbeničkoj definiciji žalbe, članak 27. stavak 3. konačnoga prijedloga zakona određuje da žalba ne bi odgađala provedbu rješenja čime bi ono postajalo ovršno i prije pravomoćnosti. Drugim riječima, žalba bi time postala izvanredni, a ne redoviti pravni lijek te bi nijekala svrhu i smisao dvostupanjskoga suđenja. Nitko ne bi bio

odgovaran ako i kad bi žalba bila prihvaćena, a prvostupanjsko rješenje ukinuto jer bi ono prethodno bilo provedeno.

Povrh svega, predlagatelj u obrazloženju uopće nije naveo razloge zašto žalba „ne odgoda provedbu rješenja“ pa je predložena odredba sam tim neustavna. U ovom slučaju suspenzivno djelovanje žalbe, protivno izričitoj ustavnoj odredbi, zapravo nije „isključeno zakonom“ jer puko navođenje takve odredbe, bez ikakva obrazloženja, ne zadovoljava temeljno pravilo parlamentarne demokratije – da zakoni budu odredbe razuma, a ne samovolje; obrazloženi, a ne hirom nametnuti.

Stoga se predlaže da se brisanjem niječnice „ne“ potvrdi suspenzivna narav redovitoga i Ustavom zajamčenoga pravnoga lijeka žalbe.

Amandman VII.

Poziva se predlagateljica da dopuni članak 64. Zakona odredbama o stvarnoj zaštiti doma „poštenoga potrošača“.

Obrazloženje

Članak 34. stavak 1. *Ustava* jednoznačno određuje: „Dom je nepovrjediv.“ Nasuprot tomu, predloženi članak 64. tomu je suprotan, uopće ne štiti dom, nego ga čini povrjedivim i gubljivim. Od Vlade predloženi članak 64. prepušta dobroj volji i osobnom nahodjenju vjerovnika i suda da potrošaču oduzmu dom. Ovrha doma dovodi do društveno neprihvatljive pojave beskućnika. Ona je nesretna i za pravni sustav jer ovršenik gubeći dom, gubi i prebivalište pa time i dostupnost tijela vlasti. Prisilan gubitak doma golema je tragedija za svako ljudsko biće, te je njegovo oduzimanje krajnja mjera koja napada pojedinčevu prošlost (uspomene) i budućnost (nadu), mnogi je doživljavaju težom kaznom od lišenja slobode (jer je ona u pravilu prolazna), a gubitak doma trajna šteta. U državi koja je po definiciji „jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država“ (čl. 1. st. 1. *Ustava*), nije prihvatljivost da se sudbina doma prepušta bešćutnosti vjerovnika i suda, barem ne bez postojanja jasnih zakonskih smjernica ili mjerila za zaštitu doma (sadašnji članak ne odgovara takvom naslovu), ako ne i jasnih odredaba kojima zakon štiti dom od ovrhe kao jedinu nekretninu za stanovanje, mjesto spomena i osobni kutak privatnosti i slobode. Dapače, pred nerazumnim pojedincima, socijalna služba (Centar za socijalnu skrb) trebao bi imati aktivniju ulogu u sprječavanju beskućništva preventivnim i drugim djelovanjem protiv nerazboritoga zalaganja i otuđivanja doma.

Amandman VIII.

U članku 80. stavicama 1. i 2. riječi „30 dana“ zamjenjuju se riječima „tri mjeseca“.

Obrazloženje

Člankom 80. predviđa se donošenje devet provedbenih propisa, sve u roku od 30 dana od stupanja zakona na snagu. No, Zakon o pravu na pristup informacijama jamči građanima rok od

30 dana za upoznavanje sa svakim nacrtom novoga propisa kao i pravo na povratnu informaciju o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima uz navođenje razloga za neprihvaćanje. Stoga je donošenje čak devet provedbenih propisa u tako kratkom roku fizički nemoguće, a postupkovno pravno nedopustivo. Stoga se predlaže da se tridesetodnevni rok za donošenje provedbenih propisa zamijeni tromjesečnim.

Amandman IX.

U članku 81. riječ „siječnja“ zamjenjuju se riječju „travnja“.

Obrazloženje

Člankom 81. određuje se da zakon stupi na snagu 1. siječnja 2016. U cijelom Konačnom prijedlogu ne navodi se koliko će provedba ovoga zakona doista stajati Državni proračun. Na str. 42 (str. 45 PDF-a) bez ikakve računice i obrazloženja navodi se da će je „za provedbu ovoga Zakona potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske u iznosu od 10,5 milijuna kuna godišnje. Potrebna sredstva osigurat će se preraspodjelom unutar odobrenog limita Razdjela 110 Ministarstvo pravosuđa.“ Dakle, priznaje se da ona nisu osigurana ni predviđena.

Financiranje Države u prvom tromjesečju 2016. zbog nadolazećih parlamentarnih izbora planira se privremenom odlukom. Kraj takvoga stanja stvari, nametanje obveza slijedećoj vladi za koje nisu osigurana ni predviđena financijska sredstva neozbiljno je i neprihvatljivo.

Ni u Prijedlogu zakona PZ 811 za prvo čitanje, od 12. ožujka 2015. na str. 6 (str. 9 PDF-a na https://infodok.sabor.hr/CctAlternativeDocument.aspx?cnt_id=18235) nisu bila navedena sredstva potrebna za provedbu ovoga zakona, osim minimalističke procjene da će za izvansudski i sudski postupak trebati osigurati najmanje 10,5 milijuna kuna, a što za provedbu ovoga zakona nije osigurano ni Proračunom za 2015., ni njegovim Rebalansom, niti Projekcijom proračuna za 2016. Sada je ta svota paušalno preimenovana u sredstva potrebna za provedbu cijeloga zakona.

Zbog toga se predlaže kao najraniji mogući nadnevak stupanja na snagu 1. travnja 2016., kako bi se obveze iz ovoga zakona unijele u Državni proračun za 2016.

Potpredsjednik Kluba HDZ-a

Ivan Šteler

